

ARAŞTIRMA / RESEARCH

Hemşirelik Öğrencilerinin Çocuk Sevme Durumları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*The Relationship between Nursing Students' Affection for Children and Academic Achievement*Esra ARDAHAN AKGÜL¹, Atiye KARAKUL¹, Pınar DOĞAN¹, Ali BÜYÜKKOÇAK²¹İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İZMİR
²İzmir Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Geliş tarihi/Received: 01.06.2020

Kabul tarihi/Accepted: 07.11.2020

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:

Esra ARDAHAN AKGÜL, Arş. Gör.
İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Balatçık Kampüsü,
Merkezi Ofisler-1 Oda No:240 Çiğli/İZMİR
E-posta: esra_ardhn@hotmail.com
ORCID: 0000-0003-3124-5679Atiye KARAKUL, Dr. Öğr. Üyesi
ORCID: 0000-0001-6580-9976Pınar DOĞAN, Arş. Gör.
ORCID: 0000-0002-6943-5972Ali BÜYÜKKOÇAK, Hemşire
ORCID: 0000-0002-7129-9199

Bu çalışma, 13-15 Aralık 2018 tarihinde Sağlıkli Büyüyen Çocuk Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Öz**Amaç:** Bu çalışmanın amacı öğrencilerin çocuk sevme durumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi ve üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin çocuk sevme durumlarının karşılaştırılmasıdır.**Gereç ve Yöntem:** Tanımlayıcı olarak planlanan bu çalışmada bir devlet üniversitesinin Hemşirelik Bölümü'nde eğitim almakta olan ve çalışmaya katılmaya gönüllü 48 dördüncü sınıf ve 55 üçüncü sınıf öğrencisinden Birey Tanıtım Formu ve Çocuk Sevme Ölçeği kullanılarak anket yöntemi aracılığıyla veri toplanmıştır.**Bulgular:** Çalışmaya katılan üçüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin yaş ortalaması 22±1,27'dir. Öğrencilerin %78,2'si kadın olup, %89,1'inin kardeşi bulunmaktadır. Dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin yaş ortalaması 20,56±0,87'dir ve %89,6'sı kadın olup, %93,8'i kardeş sahibi olduğunu ifade etmiştir. Üçüncü sınıf öğrencilerinin akademik başarı ortalamaması dördüncü sınıf öğrencilerine göre daha yüksek bulunmuştur. Üçüncü sınıf öğrencilerinin çocuk sevme toplam ölçek puanı ortalaması 68,60±7,90; dördüncü sınıf çocuk sevme toplam ölçek puanı ortalaması 88±9,10 olarak bulunmuştur.**Sonuç:** Sonuç olarak, hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme düzeylerinin yüksek olduğu ve hemşirelik öğrencilerinin yaşı arttıkça çocuk sevme düzeylerinin azaldığı bulunmuştur. Çocuklarla etkileşimin sağlıklı olarak sürdürülebilmesi ve geleceğin hemşireleri öğrencilerin çocuk sevme düzeylerinin çalıştıkları kliniklerdeki verimlerine etkisi ile ilgili farkındalıklarını arttırmak için eğitim programları planlanabilir.**Anahtar Kelimeler:** Pediatri, öğrenci, hemşirelik, çocuk sevme.**Abstract****Objective:** The aim of this study was to determine the relationship between students' liking of children and their academic achievement and to compare the likelihood of third and fourth grade students.**Material and Method:** In this descriptive study, data were collected through the questionnaire method using the Demographic Data Collection Form" and "Barnett Liking of Children Scale" from 48 fourth grade and 155 third grade volunteered student nurses who were educated in the Nursing Department of a state university.**Results:** The mean age of the third grade students was 22.00 ± 1.27, 78.2% of them were female and 89.1% of them had siblings. The mean age of the fourth grade students was 20.56 ± 0.87, 89.6% of them was female and 93.8% of them had siblings. The academic achievement average of third-grade students was higher than fourth-grade students. The average Liking of Children Scale score of the third grade students' was 68.60 ± 7.90; and the average Liking of Children Scale score of the fourth grade students was 88.00 ± 9.10.**Conclusion:** As a result, it was found that the child-liking levels of nursing students were high and the child liking levels of nursing students decreased as the age of nursing students increased. Training programs can be planned to improve the health of interaction with children and to increase the awareness of future nurses about the impact of child-liking levels on their productivity in the clinics they work in.**Keywords:** Pediatrics, student, nursing, liking of children.

1. Giriş

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi gereği daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılmaktadır (1). Çocuğun güvenme duygusuna sahip olması ve gelişimini sağlıklı bir şekilde tamamlaması için, kişilerarası ilişkileri zenginleştiren iyi duyguların tümü olarak tanımlanan sevgiye gereksinimi bulunmaktadır (2). Hayatın her anında ihtiyaç duyulan bu duygu, özellikle çocuklarda çok gereklidir (3). Ancak çocuğun herhangi bir nedenden dolayı hospitalize olması, sevgi gereksiniminin karşılanmasını azaltabilmektedir. Gelişimsel yaş dönemine göre bazı çocuklar hastanede yatmayı ceza olarak algılayabilirler. Bu algıya bağlı olarak ailelerinin sevgisinin azaldığını düşünebilmektedir (4).

“Pediatri Hemşiresi; Evrensel çocuk hakları ve profesyonel hemşirelik rolleri doğrultusunda 0-18 yaş arasındaki çocukların aile ve toplum içinde fiziksel, bilişsel, duygusal ve sosyal yönden sağlıklı büyüme ve gelişmesi, hastalıklardan korunması ve sağlığının en üst düzeye çıkarılması; hastalandığında hasta çocuğun tedavisi, bakımı ve rehabilitasyonundan sorumlu hemşiredir.” (5). Bu tanım doğrultusunda, hastanede yatmakta olan çocuğun sevgi ihtiyacının sağlık çalışanları ve özellikle Pediatri Hemşireleri aracılığıyla karşılanabilmesi mümkün görünmektedir. Pediatri Hemşiresi olmayı etkileyecek en önemli faktörlerden birisi çocuk sevmedir (4). Çocuk sevme; yaş, cinsiyet, medeni durum, kardeş sayısı, çocuk sahibi olma durumu, aile yapısı, aile tutumu, çocukla oyun oynama gibi pek çok faktörden etkilenebilmektedir. Hemşirelerin çocuklara bakım verme ve onlarla birlikte bir şeyler yapabileceği çocukları sevme tutumunun bir parçasını oluşturmaktadır (6).

Pediatri kliniklerinde öğrenciler motivasyonlarını ve öğrenme yeteneklerini arttıran umut, sevgi, güven, mutluluk gibi duygular ile öğrenme ve bakım verme isteğini törpüleyen kızgınlık, korku, stres, çaresizlik gibi karmaşık duygular deneyimleyebilmektedirler (7). Deneyimlenen olumsuz duygular arttıkça öğrencilerin çocuk sevme durumları da azalma göstermektedir (8). Kliniklerde öğrencilerin ve çalışmakta olan hemşirelerin sağlık bakımı verme ile çocuk sevme durumlarının ilişkili olduğu ve çocuk sevme durumunun çeşitli değişkenlerden etkilenebileceği görülmektedir (7-9). Bektaş ve arkadaşlarının çalışmasında (2), kardeş sayısı, çocuk bakma durumu ve pediatri kliniğinde çalışmayı istemenin çocuk sevme puanını etkilediği belirlenmiştir. Kostak'ın çalışmasında (10) kardeşi olan öğrencilerin çocuk sevme durumlarının daha düşük olduğu saptanmıştır. Çocuk sevme durumunu etkileyen bir başka değişken de aile tutumu olarak görülmektedir. Özellikle demokratik ailede büyümüş olan öğrencilerin çocuk sevme puanları diğer öğrencilerden farklı bulunmuştur (2). Demokratik tutumu olan ailede büyüyen çocuklar, ebeveynleri tarafından kabul edildiğini hissetmektedir. Aynı zamanda sıcak ve ilgilidirler. Atılgan, girişken, yaratıcı, liderlik özelliği taşıyan, seven-sevilen bir kişilik geliştirmektedir (11). Bektaş'ın çalışmasında (2) ayrıca bir diğer değişken olarak çocuklarla oynamayı sevme düzeyi incelenmiş olup, oyun oynamayı sevmenin çocuk sevmeyi de etkilediği belirlenmiştir.

1.1. Amaç

Bu çalışmanın amacı, öğrencilerin çocuk sevme durumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi ve

üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin bu açıdan karşılaştırılmasıdır. Bu genel amaç doğrultusunda yanıt aranacak sorular aşağıda belirtilmiştir:

-Sınıf düzeyine göre hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme düzeyleri arasında fark var mıdır?

-Sosyodemografik özelliklerine göre hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme düzeyleri arasında fark var mıdır?

-Hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme düzeyleri ile akademik başarıları arasında ilişki var mıdır?

2. Gereç ve Yöntem

2.1. Araştırmanın Türü

2017-2018 Eğitim-Öğretim Yılı Güz döneminde bir devlet üniversitesi Hemşirelik Bölümü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ve Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği İntörnlüğü derslerini almış olan, araştırmacılar ile öğrenci-öğretmen ilişkisi bitmiş üçüncü ve dördüncü sınıf hemşirelik öğrencilerinden Mart 2018 tarihinde verileri toplanmış olan bu çalışma tanımlayıcı olarak yürütülmüştür.

Öğrencilerin çocuk sevme düzeyleri ve akademik başarıları araştırmanın bağımlı değişkenleri, sosyodemografik özellikler ise araştırmanın bağımsız değişkenleridir.

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, araştırmanın yapıldığı bölümün 101 üçüncü sınıf ve 123 dördüncü sınıf olmak üzere toplam 224 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem grubu ise olasılıksız örneklem yöntemlerinden biri olan gelişigüzel örneklem ile bu evren arasından çalışmaya dahil edilme kriterlerine (çalışmaya katılmaya gönüllü olmak, çalışmanın yapıldığı bölümün üçüncü ya da dördüncü sınıf öğrencisi olmak, araştırmacılar ile öğrenci-öğretmen ilişkisi bitmiş olmak) uyan 103 öğrenciden oluşmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri; Birey Tanıtım Formu ve Çocuk Sevme Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

2.3.1. Birey Tanıtım Formu: Hemşirelik öğrencilerinin kişisel özelliklerine ilişkin araştırmacılar tarafından oluşturulan yaş, cinsiyet, sınıf, okul başarı notu, klinik uygulama final sınavı notu ile ilişkili 5 soru yer almaktadır.

2.3.2. Çocuk Sevme Ölçeği: Barnett Çocuk Sevme Ölçeği, Barnett ve Sinisi tarafından insanların çocuklara yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir (12). Yedili likert tipinde kullanılan ölçeğin puanlanmasında “1=Hiç Katılmıyorum ve 7=Tamamen Katılıyorum” şeklinde puanlanmaktadır. 14 sorudan oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek puan 14-98 arasında değişmektedir. Alınan puanın yüksekliği ile çocukları sevme arasında doğru orantı vardır. Ölçeğin 3., 6., 10. ve 13. maddeleri ters olarak puanlanmaktadır. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirliği 243 üniversite öğrencisi üzerinde Duyan ve Gelbal tarafından yapılmıştır. Ölçekten alınan 14-38 puan düşük, 39-74 puan orta ve 75-98 puanı yüksek çocuk sevme puanı olarak değerlendirilmiştir. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0,92 olarak belirlenmiştir (13). Ancak bu çalışmada kullanılan ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0,67 olarak bulunmuştur.

2.4. Veri Toplama Süreci

Çalışmaya dahil edilme kriterlerine uygun olan öğrencilerin bulunduğu bir derslikte, öğrencilere çalışmanın amacı ile ilgili bilgi verildikten sonra, gönüllü araştırmacılardan yüz yüze veri toplanmıştır. Bir öğrencinin Veri Toplama Formu'ndaki soruları yanıtlanması yaklaşık 10 dakika sürmüştür.

2.5. Etik Onay

Araştırma için bir üniversitenin girişimsel olmayan araştırmalar etik kurulundan etik izin (21.02.2018 Karar No:54) ve araştırmanın yürütüldüğü kurumdan izinler alınmıştır. Katılımcılara araştırmanın amacı anlatılmış, sözel onamları alınmıştır.

2.6. Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen verilerin analizi SPSS 22.0 istatistik paket programında gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin sosyodemografik özellikleri sayı ve yüzde dağılımları olarak verilmiştir. Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerine göre Çocuk Sevmeye Ölçeği puan ortalamalarını incelemek için normal dağılıma uygunluk analizi yapılarak nonparametrik testler (Mann Whitney U) kullanılmıştır. Akademik başarı puanları ile Çocuk Sevmeye Ölçeği Ölçeği puan ortalamaları arasındaki ilişkiyi incelemek için korelasyon analizi kullanılmıştır.

3. Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel özellikleri öğrenim gördükleri sınıflara göre Tablo 1'de verilmiştir. Üçüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin yaş ortalaması $22 \pm 1,27$, %78,2'si kadın olup, %89,1'inin kardeşi bulunmaktadır. Dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin yaş ortalaması $20,56 \pm 0,87$, %89,6'sı kadın olup, %93,8'i kardeşi olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara göre yaş ortalamaları arasında anlamlı farklılık varken (MWU=418 $p=0,000$), sınav not ortalamaları (MWU=1045,50, $p=0,069$) cinsiyet ($X^2=2,148$ $p=0,120$) ve kardeş varlığı ($X^2=0,698$ $p=0,404$) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Sınıflara Göre Kişisel Özelliklerinin Dağılımı

Sosyodemografik Veriler	Üçüncü Sınıf (n=55)		Dördüncü Sınıf (n=48)		
	Ortalama±SD		Ortalama±SD		
Yaş Ortalaması	22,±1,27		20,56±0,87		
	MWU*=418 p=0,000				
Sınav Not Ortalaması	64,74±14,32		60,72±11,86		
	MWU*=1045,50 p=0,069				
Cinsiyet	n	%	n	%	
	Kadın	43	78,2	43	89,6
	Erkek	12	21,8	5	10,4
	X^2/p $X^2=2,148$ $p=0,120$				
Kardeş Varlığı	Evet	49	89,1	45	93,8
	Hayır	6	10,9	3	6,3
		X^2/p $X^2=0,698$ $p=0,404$			

MWU=Mann Whitney U Testi

Üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin kişisel özelliklerine göre Çocuk Sevmeye Ölçeği'nden aldıkları puan ortalaması Tablo 2'de gösterilmiştir. Her iki sınıfta öğrenim gören öğrencilerin de kişisel özelliklerine göre Çocuk Sevmeye Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin Kişisel Özelliklerine Göre Çocuk Sevmeye Ölçeği Puan Ortalamaları

Kişisel Özellikler	Üçüncü Sınıf (n:55)	Dördüncü Sınıf (n:48)
	ÇSÖP Ortalama±SD	ÇSÖP Ortalama±SD
Cinsiyet		
Kız	68,81±8,14	89,09±8,02
Erkek	67,83±7,27	78,60±13,16
MWU*	220,50	52,00
p	0,440	0,062
Kardeş Varlığı		
Evet	68,89±6,70	88,04±8,84
Hayır	66,16±15,34	87,33±15,04
MWU*	128,00	61,50
p	0,604	0,798

*MWU=Mann Whitney U Testi

Üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin çocuk sevmeye puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık belirlenmiş ve dördüncü sınıf öğrencilerinin çocuk sevmeye puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür (MWU=140,50, $p=0,000$) (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Sınıflara Göre Çocuk Sevmeye Ölçeği Puan Ortalamaları

Ölçekler	Üçüncü Sınıf (n=55)	Dördüncü Sınıf (n=48)	MWU*	p
	Ortalama±SD	Ortalama±SD		
Çocuk Sevmeye Ölçeği Toplam Puan Ortalaması	68,60±7,90	88,00±9,10	140,500	0,000

*MWU=Mann Whitney U Testi

Üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin çocuk sevmeye puanları ile sınav notları ($p=0,266$) ve genel not ortalamaları ($p=0,142$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunamazken, çocuk sevmeye puanları ve yaş arasında negatif yönde ve orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmıştır ($p=0,000$, $r=-0,431$). (Tablo 4).

Tablo 4. Öğrencilerin Yaş ve Sınav Ortalamaları ile Çocuk Sevmeye Ölçeği Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki

	Çocuk Sevmeye Ölçeği Puan Ortalaması	
	r*	p
Yaş	-0,431	0,000
Sınav notu	-0,111	0,266

*Pearson Korelasyon Analizi

4. Tartışma

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersi almış ve ilgili kliniklerde uygulama yapmış olan öğrencilerin çocuk sevmeye düzeylerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada; öğrencilerin cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadığı saptanmıştır.

Bu çalışmayla benzer olacak şekilde Bektaş ve arkadaşlarının çalışmasında da (2) öğrencilerin cinsiyetlerine göre çocuk sevmeye puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadığı görülmüştür. Bu çalışmadan farklı olacak şekilde 2014 yılında Kostak tarafından yapılmış olan bir çalışmada öğrencilerin çocuk sevmeye düzeyleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Kostak'ın çalışmasında (10) erkek öğrencilerin çocuk sevmeye puan ortalamalarının kız öğrencilere kıyasla daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Bu çalışmada öğrencilerin kardeş sahibi olma durumları ile çocuk sevmeye düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Bu çalışmadan farklı olacak şekilde, Bektaş ve arkadaşlarının çalışmasında (2) çocuk sevmeye ile kardeş sayısı arasında anlamlı bir ilişki belirlenmiştir.

Yapılan çalışmada hemşirelik öğrencilerinin akademik başarıları ile çocuk sevmeye düzeyleri arasında ilişki bulunmamıştır. Çalışmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin sınıflarına göre ortalamaları arasında fark saptanmamıştır. Ancak not ortalamaları, çalışmanın yapıldığı üniversitenin not sistemine göre CC olarak değerlendirilmekte olup, geçerli değildir. Öğrencilerin akademik başarıları orta seviyede olup, çocuk sevmeye düzeyleri yüksektir.

Pediyatrik birimlerde uygulamaya çıkan öğrencilerin çocukları sevmeye, çocuklarla iletişim kurabilme, sakin, anlayışlı ve sabırlı olma gibi özelliklere sahip olması önemlidir. Erdem ve Duyan (14) ile, Kostak ve arkadaşlarının (15) yapmış olduğu çalışmalarda, pediatri servisinde çalışan hemşirelerin çocuk sevmeye düzeylerinin yüksek olduğu vurgulanmıştır. Bu çalışmada, pediatri uygulamasına çıkan öğrencilerin çocuk sevmeye düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Kostak (10), Altay ve Törüner (8) ve Bektaş ve arkadaşlarının (2) yapmış olduğu çalışmalarda da hemşirelik öğrencilerin çocuk sevmeye düzeylerinin yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca Bektaş ve arkadaşlarının (2) çalışmasında çocuk servisinde çalışmak isteyen hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevmeye düzeyi daha yüksek bulunmuştur. Çalışmamızın bir diğer sonucu da öğrencilerin devam ettikleri sınıf ile çocuk sevmeye düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmasıdır. Dördüncü sınıf öğrencilerinin çocuk sevmeye puanları daha yüksektir. Sınıflar arasındaki bu farkın öğrencilerin üçüncü sınıfta da ders uygulaması olarak yaklaşık 6 hafta (12 günx8 saat) pediatri kliniklerinde çalışmış olması, çocuklarla iletişim kurmuş olmasından kaynaklanabileceği düşünülmüştür. Pediyatrik gruba bakım veren hemşirelerin ya da öğrencilerinin çocuk sevmeye düzeyinin yüksek olması, çocukla olan iletişimi ve bakım sürecine uyumu kolaylaştırması beklenmektedir. Bakım sürecine uyumun artması ve iletişimin güçlenmesi ile bilinmeyen ortam ve bu ortamda bulunan tanınmayan kişiler, bilinmeyen araç-gereçler, korkutucu sesler ve kokular nedeniyle hastanede yatan çocukların yaşayabileceği farklı duyguların yönetimi de kolaylaşabilir. Bu çalışmalardan farklı olacak şekilde İman'ın çalışmasında (16), öğrencilerin devam ettikleri sınıfa göre çocuk sevmeye puanları arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir. Bu farklılık çalışmanın yapıldığı örneklemin farklı olmasından kaynaklanabilir. Pediatri hemşireliğinin temelinde, teorik olarak hemşirelik öğrencilerine pediatri hemşireliğinin felsefesi, rol ve sorumlulukları, çocuklarla terapötik iletişim ve oyun konuları anlatılmaktadır. Ayrıca hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulamaya çıkıyor olmasının da araştırma sonucunu etkileyen bir faktör olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada öğrencilerin yaşı ile çocuk sevmeye durumları arasındaki ilişki incelenmiş olup çocuk sevmeye puanları ve yaş arasında, negatif yönde ve orta düzeyde anlamlı ilişki saptanmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin yaşı arttıkça, çocuk sevmeye düzeyleri düşmektedir. Bu çalışmada dördüncü sınıf öğrencilerin yaş ortalaması, üçüncü sınıf öğrencilerine göre daha düşüktür. Bu sonuçta paralel olarak da dördüncü sınıf öğrencilerinin çocuk sevmeye düzeylerinin yüksek olması beklenen bir sonuçtur. Çalışmadan farklı olacak şekilde Bektaş ve arkadaşlarının çalışmasında (2) ve Erdem ve Duyan'ın çalışmasında (14) öğrencilerin yaşı ile çocuk sevmeye düzeyleri arasındaki anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir.

4.1. Çalışmanın Sınırlılıkları

Altay ve Törüner'in çalışmasında çalışmaya katılan öğrencilerin, klinik uygulama öncesi ve sonrası Çocuk Sevmeye Ölçeği puanları karşılaştırılmış ve aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (8). Çalışmamızda ise, klinik uygulama öncesi ve sonrası herhangi bir karşılaştırma yapılmamış olup, bu durum çalışmanın sınırlılığı olarak kabul edilebilir. Örnekleme sayısının azlığından dolayı, çalışma sonuçlarının evrene genellenemeyecek olması da çalışmanın bir başka sınırlılığıdır.

5. Sonuç ve Öneriler

Araştırmada, hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevmeye düzeylerinin yüksek olduğu ve hemşirelik öğrencilerin yaşı arttıkça çocuk sevmeye düzeylerinin azaldığı bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda; çocuklarla etkileşimin sağlıklı olarak sürdürülebilmesi ve geleceğin hemşireleri öğrencilerin çocuk sevmeye düzeylerinin çalıştıkları kliniklerdeki verimlerine etkisi ile ilgili farkındalıklarını arttırmak için eğitim programları planlanabilir. Ek olarak hemşirelik eğitiminde öğrencilerin çocuk sevmeye düzeylerini arttıracak eğitim etkinliklerine yer verilmesi önerilmektedir. Benzer çalışmaların daha büyük örnekler ve farklı kültürlerle yapılması önerilmektedir.

6. Alana Katkı

Pediyatrik gruba bakım veren hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevmeye düzeyinin yüksek olması, hastanede yatan çocukların yaşayabileceği stres ve korkularının yönetimi açısından oldukça önemlidir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma için bir üniversitenin girişimsel olmayan araştırmalar etik kurulundan etik izin (21.02.2018 Karar No:54) ve araştırmanın yürütüldüğü kurumdan izinler alınmıştır. Katılımcılara araştırmanın amacı anlatılmış, sözlü onamları alınmıştır.

Çıkar Çatışması

Bu makalede herhangi bir nakdi/aynı yardım alınmamıştır. Herhangi bir kişi ve/veya kurum ile ilgili çıkar çatışması yoktur.

Yazarlık Katkısı

Fikir/Kavram: AK, EAA, AB; **Tasarım:** AK, EAA; **Denetleme:** EAA; **Kaynak ve Fon Sağlama:** Yok; **Malzemeler:** Yok; **Veri Toplama ve/veya İşleme:** EAA, AB; **Analiz/Yorum:** EAA; **Literatür Taraması:** AK, EAA, PD; **Makale Yazımı:** AK, EAA, PD; **Eleştirel İnceleme:** AK, EAA, PD.

Kaynaklar

1. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme. 1989. [cited 2019 Jan]. Available from: https://www.unicef.org/turkey/crc/_cr23c.html
2. Bektaş M, Ayar D, Bektaş İ, Selekoğlu Y, Kudubeş AA, Altan SS. Hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevmeye durumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Journal of Pediatric Research* [Internet]. 2015 [cited 2019 Feb];2(1):37-41. Available from: http://cms.galenos.com.tr/Uploads/Article_10166/37-41.pdf
3. Ekşi A. Ben hasta değilim. Çocuk sağlığı ve hastalıklarına biyopsikososyal yaklaşım. Ankara: Nobel Tıp Kitabevi; 1999. 508-22 p.
4. Çavuşoğlu H. Çocuk sağlığı hemşireliği. Genişletilmiş 11. Baskı. Ankara: Sistem Ofset Basımevi; 2013. 19-21 p.
5. Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Hemşirelik Yönetmeliği. 2010. [cited 2019 Feb]. Available from: <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.13830&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=hem%C5%9Firelik%20y>
6. Büyük ET, Rızalar S, Seferoğlu EG, Oğuzhan H. Çocuk ve erişkin kliniklerinde çalışan hemşirelerin çocuk sevmeye ve çocuk yetiştirme tutumlarının incelenmesi. *Journal of Pediatric Research* [Internet]. 2014 [cited 2019 Feb];1(3):130-7. Available from: <https://www.semanticscholar.org/paper/Analysing-Liking-of-Children-and-Parenting-of-in-B%C3%BCy%C3%BCk-R%C4%B1zalar/ea52cef92012fc86e4cf05c5d92f53234d572f7d?p2df>
7. Chen CW, Su TJ, Liu YY, Feng RF. Subjective experiences of student nurses in a pediatric practicum. *Fu-Jen Journal of Medicine* [Internet]. 2009 [cited 2019 Feb];7(4):171-180. Available from: <https://www.semanticscholar.org/paper/Subjective-Experiences-of-Student-Nurses-in-a-ChenSu/e5c2d3df90483e664629764b9eb8bd674bd3dd2e>
8. Altay N, Törüner EK. Öğrenci hemşirelerin klinik stres yaşama ve çocuk sevmeye durumlarının belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi* [Internet]. 2014 [cited 2019 Feb];7:166-70. Available from: <https://acikerisim.deu.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12397/4661>
9. Happell BM. "Love is all you need"? Student nurses' interest in working with children. *Journal for Specialists in Pediatric Nursing* [Internet]. 2000 [cited 2019 Feb];5(4):167-73. Available from: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1744-6155.2000.tb00106.x>
10. Kostak MA. Hemşirelik ve ebellek öğrencilerinin çocuk sevmeye durumları, çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersinin çocuk sevmeye durumlarına etkisi ve etkileyen faktörler. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*. 2013; 2(2):50-6.
11. Törüner EK, Büyükgöğneç L. Çocuk sağlığı temel hemşirelik yaklaşımları. Ankara: Göktuğ Yayınılık; 2012. 53 p.
12. Barnett MA, Sinisi CS. The initial validation of a Liking of Children Scale. *Journal of Personality Assessment* [Internet]. 1990 [cited 2019 Feb];55(1-2):161-7. Available from: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00223891.1990.9674055>
13. Duyan V, Gelbal S. Barnett Çocuk Sevmeye Ölçeği'ni Türkçeye uyarlama çalışması. *Eğitim ve Bilim Dergisi* [Internet]. 2008 [cited 2019 Feb]; 33(148): 40-8. Available from: <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/674>
14. Erdem Y, Duyan V. A determination of the factors that affect the level of pediatric nurses' liking of children. *Turkish Journal of Medical Sciences* [Internet]. 2011 [cited 2019 Feb];41(2):295-305. Available from: <https://journals.tubitak.gov.tr/medical/issues/sag-11-41-2/sag-41-2-16-1003-700.pdf>
15. Kostak MA, Semerci R, Kocaaslan EN. Hemşirelerin çocuk sevmeye düzeyleri ve çocuk yetiştirme tutumları. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* [Internet]. 2017 [cited 2019 Feb];6(4):146-55. Available from: https://www.researchgate.net/profile/Remziye_Semerci/publication/333045315_Hemşirelerin_Cocuk_Sevmeye_Duzeyleri_ve_Cocuk_Yetistirme_Tutumlari_Level_of_Nurses_Liking_Children_and_Attitudes_of_Child_Rising/links/5cd9494c458515712ea6d589/Hemşirelerin-Cocuk-Sevmeye-Duezeyleri-ve-Cocuk-Yetistirme-Tutumlari-Level-of-Nurses-Liking-Children-and-Attitudes-of-Child-Rising.pdf
16. İman ED. Examining preschool teacher candidates' liking child and motivations for teaching professions. *Journal of Theoretical Educational Science* [Internet]. 2014 [cited 2019 Feb]; 7(4):482-504. Available from: <https://keg.aku.edu.tr/arsiv/c7s4/c7s4m4.pdf>